

PARTNERSTWO-ODRA

Spis treści:

- Wstęp
- Ze szczebla politycznego
- Aktualne działania w ramach współpracy administracji
- Aktualności z regionów
- Temat wydania: Okres wsparcia finansowego UE 2014–2020
- Co nowego w projektach
- Przegląd terminów
- Strefa partnerstwa
- Impressum

+++ WSTĘP +++

Zimowe pozdrowienia z okazji Nowego Roku!

+++ ZE SZCZEBŁA POLITYCZNEGO +++

Czwarte spotkanie polityczne na szczycie Partnerstwa-Odra w Greifswaldzie

Polityczne spotkanie na szczycie w auli uniwersytetu w Greifswaldzie

W dniach 20 i 21 listopada br. w Greifswaldzie, na zaproszenie Premiera Meklemburgii-Pomorza Przedniego Erwina Selleringa, odbyło się czwarte polityczne spotkanie na szczycie Partnerstwa-Odra. Obecni byli przedstawiciele wszystkich ośmiu regionów, polskiego rządu oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych Niemiec.

Na podstawie zasygnalizowanego na konferencji politycznego wsparcia dla współpracy turystycznej, w 2013 r. może być kontynuowana praca w dotychczasowych ramach. Wszystkie regiony postarają się udostępnić środki finansowe na dalszą współpracę.

Szefowie rządów wypowiedzieli się za otwarciem EFRR i EFS na finansowanie wspólnych projektów. Ponadto rozmawiano o działalności Okrągłego Stołu Komunikacyjnego i o współpracy szkół wyższych. Uniwersytet w Greifswaldzie planuje w 2013 r. konferencję, poświęconą budowaniu rozszerzonej i wielostronnej współpracy szkół wyższych.

Regiony przygraniczne chcą wzmocnić współpracę archiwów poprzez rozbudowę kontaktów i wspólne projekty. Na przyszły rok zaplanowano spotkanie fachowców z tej branży.

Wszyscy obecni z zadowoleniem przyjęli podpisanie polsko-niemieckiej umowy o współpracy w dziedzinie komunikacji kolejowej. Regiony przygraniczne oczekują, że jeszcze w tym roku zostanie podpisane porozumienie o rozbudowie trasy Berlin-Szczecin. Premier Erwin Sellering wyraził swoje poparcie dla odbudowy mostu w Karninie, dzięki czemu czas podróży koleją w kierunku wyspy Uznam uległby znacznemu skróceniu.

Kontakt: Marcel Bulla | marcel.bulla@stk.mv-regierung.de

Dalsze informacje: www.stk.regierung-mv.de/oder-partnerschaft

Drogie Czytelniczki, drodzy Czytelnicy!

Europa jednoczy się wzdłuż dawnych granic – pytanie, w jaki sposób proces ten ma jeszcze lepiej funkcjonować w przyszłości, zadają sobie obecnie wszystkie regiony europejskie. W tym wydaniu biuletynu zajmujemy się przemysleniami dotyczącymi przyszłego okresu finansowania od 2014 r. w regionach Partnerstwa-Odra oraz tematem, jak efektywnie w przyszłości korzystać z coraz mniejszej puli środków Unii Europejskiej z pożytkiem dla całego regionu.

Ten wspólny cel jednomyślnie podkreślono także na politycznym spotkaniu na szczycie Partnerstwa-Odra w listopadzie br. Regiony partnerskie przyjęły z zadowoleniem fakt, że region nadodrzański uzyskuje na zewnątrz profil i wyrazistość, promując na międzynarodowym rynku turystycznym piękno regionu położonego wzdłuż Odry i Nysy. Ponieważ jednocześnie podpisano także umowę ramową dla komunikacji kolejowej między Polską a Niemcami, pełni dobrej myśli możemy pożegnać się z Państwem i rokiem 2012.

Życzymy Państwu spokojnego okresu przedświątecznego, dobrego startu w Nowy Rok, mając jednocześnie nadzieję, że sprawy związane z Partnerstwem-Odra także w 2013 r. spotkają się z Państwem zainteresowaniem.

Barbara Staib

Referat Współpracy Europejskiej i Międzynarodowej
Administracja Senacka ds. Gospodarki, Technologii i Badań Naukowych

Inwestujemy w przyszłość
Administracja sieci Partnerstwa Odry finansowana jest ze
Środków Kraju Berlin
oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

+++ AKTUALNE DZIAŁANIA W RAMACH WSPÓŁPRACY ADMINISTRACJI +++

Poznań i Berlin rozpoczynają dialog dot. kwestii rozwoju miast

Symbol Berlina: Brama Brandenburska

Poznań i Berlin postrzegają siebie jako międzynarodowe metropolie z szeregiem podobnych wyzwań w dziedzinie rozwoju miasta i ochrony środowiska.

Dlatego został powołany do życia – jako wspólna inicjatywa – partnerski dialog dotyczących powyższych tematów, który ma być stale pielęgnowany i rozbudowywany. Inaugurację dialogu stanowiła robocza rozmowa w lutym br., w ramach której przedstawiciele obu miast wymienili się doświadczeniami nt. problematyki suburbanizacji i rewitalizacji centrów miast. Niniejsze zagadnienia zostały pogłębione na wspólnych warsztatach 10 i 11 września br. w Berlinie. Na zaproszenie

Administracji Senackiej ds. Rozwoju Miasta i Środowiska przybyła trzynastoosobowa delegacja administracji Poznania. Uczestnicy warsztatów mogli zapoznać się z koncepcjami gospodarczego wykorzystania regionów nadrzecznych w mieście i projektowania atrakcyjnych terenów wodnych w Berlinie.

Symbol Poznania: Katedra na wyspie Ostrów Tumski

Jako przykład przedstawiono koncepcję zagospodarowania jeziora Rummelsburg w Berlinie. Podsumowując, goście rozmów z zadowoleniem przyjęli pomysł kontynuacji fachowej wymiany i potwierdzili zainteresowanie dalszymi spotkaniami.

Kontakt:

Barbara Berninger | barbara.berninger@senstadtum.berlin.de

+++ AKTUALNOŚCI Z REGIONÓW +++

Ożywienie Kolei Wschodniej kołem napędowym rozwoju regionu

Proces tworzenia Eurodystryktu „TransOderana EUWT” wkroczył w ostatni etap. W ubiegłych miesiącach inicjatorzy zabiegali u polskich oraz niemieckich gmin i powiatów o czynne wsparcie projektu. Rezultat: do tej pory przyłączyło się po polskiej stronie dziesięć, a po niemieckiej dwanaście podmiotów regionalnych.

Uroczystość inauguracyjna EUWT w Wlkp.

Celem Eurodystryktu „TransOderana EUWT” jest rozwój Europejskiego Korytarza Modelowego wzdłuż odcinka kolei z Berlina przez Gorzów Wlkp. do Piły. Przy okazji ma być również

zmodernizowane istniejące już transgraniczne połączenie kolejowe, kiedyś o bogatej tradycji – Kolej Wschodnia – zarówno dla ruchu pasażerskiego, jak i towarowego.

Połączenie kolejowe tworzy na długości 253 km główną oś przyszłego Regionu Korytarza Modelowego, obejmującego ok. 7 000 km². Największa jego część leży w Polsce. Na obszarach biorących udział w Eurodystrykcie mieszka około 600 000 ludzi. Połączenie kolejowe ma działać jako koło

napędowe dla socjoekonomicznego rozwoju tego słabo zaludnionego, słabego strukturalnie i rolniczo regionu.

Najpóźniej w 2016 r. pociągi z Berlina Ostkreuz do Gorzowa Wlkp. będą kursować co godzinę, a następnie ruch pasażerski i towarowy będzie odbywać się na pełnej tradycji trasie kolejowej w kierunku miasta portowego Gdańsk i dalej aż do Kaliningradu. Wraz z nowym połączeniem w kolejnych latach ma ruszyć także rozwój turystyki oraz osiedlanie się instytucji gospodarczych, kulturowych, badawczych i edukacyjnych. Więcej miejsc pracy w regionie i lepsze długotrwałe połączenia komunikacyjne za granicę oznaczają wyższą jakość życia dla jego mieszkańców. W ten sposób region chce się przeciwstawić skutkom zmian demograficznych.

Zebranie założycielskie Eurodystryktu „TransOderana EUWT” zostało zaplanowane na czerwiec 2013 r., od stycznia 2014 r. mógłby rozpocząć on swoją pracę. Ze względów praktycznych na miejsce siedziby biura Eurodystryktu przewidziano brandenburskie miasto powiatowe Seelow – tym samym byłby to pierwszy EUWT z siedzibą w Niemczech. EUWT oznacza „Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej” i jest instrumentem Unii Europejskiej, który ma wspierać współpracę państwowych jednostek organizacyjnych między co najmniej dwoma krajami członkowskimi.

Kontakt:

Karl-Heinz Boßan | bossan@igob.eu
Dalsze informacje: www.ostbahn.eu

+++ AKTUALNOŚCI Z REGIONÓW +++

Cornelia Yzer nową Senator ds. Gospodarki w Berlinie

Senator ds. Gospodarki Cornelia Yzer

Cornelia Yzer jest nową Senator ds. Gospodarki, Technologii i Badań Naukowych w Berlinie. Senator za jej priorytetowe zadanie obrała rozwój Berlina jako ośrodka przemysłowego i metropolii gospodarczej w regionie. Szczególną uwagę chce poświęcić wsparciu rozwoju technologii i reklamie Berlina jako miejsca lokalizacji branż technologicznych i innowacyjnych. Chce przy tym bardziej celowo docierać do inwestorów

i przedsiębiorstw poszukujących nowej lokalizacji. Olbrzymi potencjał dla rozwoju Berlina widzi w ścisłej współpracy gospodarki i nauki, przede wszystkim w sektorze technologii. Jako skutek lokalizacji wielu nowych firm przewiduje w tym i następnym roku dla Berlina ponadprzeciętny wzrost gospodarczy.

Zdaniem Senator, Polska odgrywa w stosunkach gospodarczych Berlina z zagranicą zasadniczą rolę. Jest ważnym partnerem handlowym i nowoczesną, leżącą niedaleko Berlina lokalizacją technologii, której partnerzy są bardzo cenieni przez przedstawicieli z branż innowacyjnych regionu stołecznego.

Kontakt:

Petra Diroll | pressestelle@senwtf.berlin.de

Polsko-niemiecka umowa o współpracy kolejowej podpisana

Dworzec graniczny w Zgorzelcu

14 listopada br. ministrowie transportu Polski i Niemiec podpisali polsko-niemiecką umowę o współpracy w dziedzinie komunikacji kolejowej.

Dokument stanowi podstawę działań na

odcinkach granicznych i tworzy ramy dla zawarcia kolejnych porozumień, np. dotyczących wzajemnego uznania taborów. Umowa ma duże znaczenie dla regionu nadodrzańskiego, gdyż w przyszłości pojazdy wprowadzone w jednym kraju będą łatwiej dopuszczane w innym. Ułatwi to pracę między dworcami przygranicznymi – najbardziej znanym przykładem jest dworzec w Zgorzelcu, który stanie się ważnym węzłem kolejowym, jeżeli będą z niego korzystać również Koleje Dolnośląskie.

Kontakt:

dr Jürgen Murach | juergen.murach@senstadtum.berlin.de

Dolny Śląsk i Brandenburgia o przyszłości współpracy energetycznej

Dolny Śląsk i Brandenburgia zamierzają pogłębić współpracę w obszarze energii. W dniu 6 listopada br. we Wrocławiu ponad 160 ekspertów z obu regionów spotkało się w ramach konferencji, aby omówić tematy do wspólnych działań.

W dyskusji udział wzięli przedstawiciele przedsiębiorstw branży energetycznej, świata nauki oraz administracji obu regionów. Tematem przewodnim konferencji były technologie pozyskiwania i magazynowania energii oraz doświadczenia w wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii.

Dr Jerzy Tutaj – Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego, podkreślił w swoim wystąpieniu istotę dialogu ponadgranicznego w obszarze energetyki dla obu regionów. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na Dolnym Śląsku, podobnie jak w całej Polsce, jest zdaniem dr Tutaja zbyt małe i warto w tej dziedzinie skorzystać z doświadczeń Brandenburgii. Dolny Śląsk jest w tym względzie pomostem dla Polski i Niemiec – podkreślił dr Tutaj.

Dr Carsten Enneper – Dyrektor Departamentu Gospodarki i Po-

lityki Energetycznej w Ministerstwie Gospodarki i Spraw Europejskich Brandenburgii wskazał na potencjał współpracy w przypadku węgla brunatnego – oba regiony posiadają bowiem jego ogromne zasoby.

Konferencja energetyczna we Wrocławiu

Wojewoda dolnośląski – Aleksander Marek Skorupa podkreślił, że priorytetem dla polskiego rządu są działania związane z poprawą efektywności i bezpieczeństwa energetycznego, ale także racjonalne wykorzystywanie zasobów energetycznych. Impuls do realizacji niniejszej konferencji nadali Minister Gospodarki i Spraw Europejskich Brandenburgii, Ralf Christoffers, oraz były Wicemarszałek Dolnego Śląska, Marek Łapiński, podczas spotkania w Poczdamie w lipcu 2011 r.

Kontakt:

Justyna Młynarz | justyna.mlynarz@umwd.pl

Posiedzenie „Okrągłego Stołu Komunikacyjnego” we Wrocławiu

Partnerzy „Okrągłego Stołu Komunikacyjnego” Partnerstwa-Odra spotkali się w dniu 7 września br. we Wrocławiu. Ważnym tematem było wdrożenie koncepcji „Rozwoju ponadregionalnej infrastruktury komunikacyjnej w regionie Partnerstwa-Odra”, która została zaakceptowana w 2010 r. przez osiem regionów Partnerstwa-Odra oraz Ministerstwa ds. Transportu Polski i Niemiec i uwieczniona na wspólnej mapie infrastruktury transportowej.

długoterminowej koordynacji i stabilizacji ofert transgranicznych, które w komunikacji regionalnej w międzyczasie prawie całkowicie zostały przekazane do kompetencji regionów. Priorytetem pozostaje nadal w szczególności długoterminowe zabezpieczenie odpowiedniego finansowania.

Obok wysokich rangą przedstawicieli, szczególnie ze strony polskich województw, udział w posiedzeniu wzięli również Krzysztof Banaszek, Wiceprezes Polskiego Urzędu Transportu Kolejowego UTK. UTK reguluje wraz z niemieckim Federalnym Urzędem ds. Kolejnictwa (EBA) m. in. kwestie związane z eksploatacją na tra-

Widok na Wrocław: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego był gospodarzem spotkania Okrągłego Stołu Komunikacji

W sprawozdaniu Okrągłego Stołu Komunikacyjnego pod przewodnictwem województwa dolnośląskiego podsumowano ważne działania ośmiu regionów, które w latach 2010–2012 doprowadziły do wdrożenia tej koncepcji.

W trakcie spotkania partnerzy dyskutowali o aktualnej potrzebie działania w transgranicznym transporcie kolejowym, przede wszystkim na tle trwającego właśnie opracowywania zmian w rozkładach jazdy w Polsce. Plany te będą podstawą dla

sach przygranicznych oraz wzajemną akceptacją taborów – dwa istotne składniki niedawno podpisanej umowy o współpracy w komunikacji kolejowej. W trakcie spotkania zasygnalizowano dużą gotowość do wymiany doświadczeń z partnerami „Okrągłego Stołu Komunikacyjnego”.

Kontakt:

Kai Dahme | kai.dahme@vbb.de

Agnieszka Zakęś | agnieszka.zakes@dolnyslask.pl

Nowy rozkład jazdy: zmiany w połączeniach kolejowych między Polską a Niemcami

Wraz z wprowadzeniem nowego rozkładu jazdy, obowiązującego od 9 grudnia br. połączeniach kolejowych między Polską a Niemcami, nastąpiło kilka zmian:

Na odcinku Szczecin–Berlin zlikwidowano poranny pociąg o godz. 4:30 ze Szczecina do Angermünde. W zamian za to jest nowe połączenie o godz. 14:30 z przesiadką w Angermünde do Berlina. Bezpośredni pociąg nocny odjeżdża już o godz. 19:50. Wszystkie pociągi bezpośrednie na trasie Berlin–Szczecin kursują od teraz z i do dworca Berlin-Gesundbrunnen, a przejazd trwa godzinę i 43 minuty.

Na odcinku Zielona Góra–Berlin, do już istniejącego pociągu, który wyjeżdża z Zielonej Góry do Frankfurtu nad Odrą rano i wraca wieczorem, wprowadzono pociąg kursujący trasą w przeciwną stronę. Odjeżdża on z Frankfurtu nad Odrą do Zielonej Góry rano i wraca wieczorem. Dzięki temu po raz pierwszy także w regionalnej komunikacji są możliwe wyjazdy z Zielonej Góry do Berlina na jeden dzień.

Między Wrocławiem a Drezniem pozostają trzy połączenia dziennie. Czas jazdy uległ zmianie o około 30 minut, co zapewni w Zgorzelcu lepsze połączenia z Berlinem i Cottbus w kierunku Wrocławia i odwrotnie.

Zmiany w rozkładzie jazdy między Polską a Niemcami

W ruchu dalekobieżnym Eurocity Wawel z Hamburga przez Berlin kursuje tylko do Wrocławia i z powrotem. Odcinek między Wrocławiem i Krakowem jest chwilowo wyłączony z ruchu ze względu na prace budowlane w rejonie Katowic. Czas jazdy między Berlinem a Wrocławiem skróci się o około 20 minut dzięki krótszemu postojowi w Węglińcu.

Kontakt:

Kai Dahme | Kai.Dahme@vbbonline.de

+++ TEMAT WYDANIA: OKRES WSPARCIA FINANSOWEGO UE 2014–2020 +++

Instrumenty polityki spójności Unii Europejskiej są ważnym źródłem finansowania dla polsko-niemieckich kooperacji w regionach Partnerstwa-Odra i poza nimi. Przygotowania do okresu programowania UE 2014-2020 idą pełną parą zarówno w Brukseli, jak i w krajach członkowskich. Rozpoczęły się już również rozmowy między regionami Partnerstwa-Odra i rządami obu krajów: w jaki sposób środki europejskiej polityki spójności mogą być wykorzystane możliwie najefektywniej i długotrwale dla rozwoju dalszej współpracy? W jaki sposób mogą być wzmocnione funkcjonalne powiązania między regionami? W jaki sposób rozwój makroregionu wzdłuż Odry i Nisy może przyspieszyć powstanie wspólnego obszaru edukacyjnego, gospodarczego, kulturalnego oraz rynku pracy?

Środek ciężkości w ramach polityki spójności UE stanowi Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR): tutaj w grę wchodzi nie tylko środki z programu INTERREG A, z którego sfinansowano wiele polsko-niemieckich projektów. Krajowe środki strukturalne każdego programu operacyjnego polskich i niemieckich regionów mogą być także wykorzystane dla transgranicznych i transregionalnych kooperacji. Dalsze potencjalne źródła wsparcia stanowią Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i dla rozwoju obszarów wiejskich Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Aby osiągnąć z jak najlepszym wynikiem główne cele strategii UE 2020 (inteligentny, zrównoważony i integracyjny wzrost), pojedyncze instrumenty wsparcia UE mają być w przyszłości lepiej ze sobą zazębione i lepiej uzgodnione. Wraz ze „wspólnymi strategicznymi ramami” mają zostać określone przejrzyste priorytety inwestycyjne, a inwestycje na miejscu połączone ze sobą bardziej wydajnie.

Strategiczne połączenie różnych źródeł finansowania regionalnych celów rozwoju i wzrostu jest wyraźnie wymagane przez Komisję Europejską. Ta wytyczna ma zostać skonkretyzowana w dialogu między regionami Partnerstwa-Odra i rządami obu państw.

W dotychczasowych rozmowach wszystkich uczestniczących regionów panowała zgodność co do tego, że więcej transgranicznej/międzyregionalnej współpracy przyniosłoby pod wieloma względami korzyści wszystkim partnerom, a cały region mógłby tym samym stać się bardziej konkurencyjny.

Dzięki temu dostęp do regionalnej polityki wspierania znalazłyby nie tylko te pożądane przez Komisję nowe założenia. Krąg możliwych odbiorców środków strukturalnych, np. w porównaniu z programami INTERREG-A, rozszerzyłby się. Niezależnie od obszarów finansowania w ramach INTERREG A funkcjonalne połączenia mogłyby być lepiej wykorzystane oraz mogłyby przynieść tematy projektów spoza priorytetów wsparcia INTERREG A.

Ważną podstawę w polsko-niemieckiej dyskusji stanowią „Założenia Strategii Rozwoju Polski Zachodniej”, które zostały opracowane przez województwa zachodniej Polski i przekazane wiosną br. polskiemu Ministerstwu Rozwoju Regionalnego. Z treści założeń i strategicznych priorytetów regionalnych programów operacyjnych mogłyby być wypracowane wspólne punkty dla potencjalnych polsko-niemieckich kooperacji. Należy przy tym wyjaśnić mnóstwo pytań dotyczących ich wdrożenia.

Na następnych stronach informujemy o już rozpoczętej wymianie doświadczeń w dziedzinie polityki spójności (str. 6). Dwa przykłady pokażą, jak regiony Partnerstwa-Odra wykorzystują – poza INTERREG A – środki EFRR w ramach międzyregionalnych projektów kooperacyjnych (str. 7). Poza tym zapytaliśmy cztery osoby, jak z ich perspektywy środki EFRR mogą być wykorzystane w sposób możliwie najefektywniejszy w zbliżającym się okresie programowania (str. 8-9).

Wymiana doświadczeń w dziedzinie polityki spójności

Celowe wykorzystanie funduszy UE we współpracy polsko-niemieckiej

Przedstawiciele regionów Partnerstwa-Odra oraz rządów Polski i Niemiec spotkali się 4 września br. w Poczdamie, aby wymienić się doświadczeniami w dziedzinie polityki spójności UE w ramach Partnerstwa-Odra.

Przede wszystkim chodziło o kwestie, w jaki sposób wykorzystywać środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w zbliżającym się okresie wsparcia finan-

sowego (2014-2020) w sposób możliwie najskuteczniejszy dla dalszego rozwoju współpracy regionów wzdłuż Odry i Nysy.

Współpraca w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej ogranicza się w przypadku INTERREG A do wspólnego obszaru przygranicznego. Województwo Wielkopolskie, jak i kraj związkowy Berlin i niektóre regiony Meklemburgii Pomorza Przedniego, Brandenburgii i Saksonii nie należą do obszaru wsparcia INTERREG A.

Dla zakrojonych na szeroką skalę bilateralnych projektów wszystkich regionów są konieczne nowe założenia współpracy. Dlatego wspólnym celem wszystkich partnerów Partnerstwa-Odra jest wzmożone wykorzystywanie krajowych programów funduszy strukturalnych w zbliżającym się okresie wsparcia finansowego UE przy takiej rozszerzonej współpracy. W tym celu nie mają powstać nowe struktury, tylko współpraca wszystkich partnerów ma bazować na zasadzie dobrowolności i niezależności. Pierwszym celem jest zatem zakotwiczenie we wszystkich przyszłych programach operacyjnych ponadnarodowej bilateralnej współpracy.

Tematy współpracy wynikną w pierwszej linii z jeszcze uzgadnianych celów funduszy strukturalnych.

Kontakt:

Ursula Bretschneider | ursula.bretschneider@mwe.brandenburg.de

Polsko-niemiecka wymiana dotycząca planowania przestrzennego i rozwoju regionalnego

Dr Piotr Żuber i Magdalena Zagrzejewska-Fiedorowicz z polskiego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

Polscy i niemieccy eksperci spotkali się 12 września br. w Warszawie, aby dokonać wymiany doświadczeń z dziedziny zagospodarowania przestrzennego, rozwoju miejskiego i regionalnego w ramach unijnej polityki spójności po 2013 r. Uczestnikami po obu stronach byli przedstawiciele szczebla krajowego i regionalnego. W centrum wymiany doświadczeń znalazły się tematy, które z punktu widzenia rządów są istotne i odgrywają kluczową rolę w województwach zachodniej Polski i wschodnich landów Niemiec.

Pierwsza część konferencji poświęcona była ramom współpracy, które wynikają z krajowych dokumentów o znacze-

niu strategicznym. Tematem drugiego posiedzenia była działalność na płaszczyźnie regionalnej i ponadregionalnej. Podczas dyskusji panowała jedność co do tego, że polityka spójności na regionalnej płaszczyźnie powinna być traktowana jako instrument, dzięki któremu można osiągnąć wspólne cele, który jednak musi być jeszcze doprecyzowany. Niemieccy przedstawiciele podkreślili duże zainteresowanie taką współpracą i wskazali konieczność myślenia ponad granicami i wsparcia dla budowy mocnych partnerstw.

Poza tym uczestnicy mówili o swoich oczekiwaniach w stosunku do Europejskiej Współpracy Terytorialnej w nadchącym okresie finansowania (2014–2020). Obie strony zgodziły się, że zarówno transgraniczna (INTERREG A), jak i transnarodowa współpraca (INTERREG B), są dobrze wykorzystywanymi instrumentami, które można jeszcze wzmocnić. Jedną z propozycji z polskiej strony było wprowadzenie jednego programu dla całej zachodniej granicy Polski, który umożliwiłby wyższą kompleksowość w projektach.

Dalsze informacje: www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_przestrzenna/KPZK/Aktualnosci/Strony/Polsko_niemieckie_spotkanie_bilateralne_nt_planowania_przestrzennego_rozwoju_regionalnego_oraz_ponadregionalnego_140912.aspx

+++ TEMAT WYDANIA: OKRES WSPARCIA FINANSOWEGO UE 2014 – 2020 +++

Berlin: celowe łączenie programów EFRR

Wydajny mikroskop świetlny w laboratorium preparatyki centrum mikroskopów elektronicznych

Współpraca z Polską, przede wszystkim w regionie nadodrzańskim, jest dla Berlina ważnym czynnikiem gospodarczym. Ponieważ Berlin jest wyłączonej z transgranicznej kooperacji, na początku okresu finansowania 2007–2013 istniała konieczność zintegrowania międzyregionalnego instrumentu wspierania jakim jest program „Tworzenie Sieci w Europie Środkowej i Wschodniej” z programem operacyjnym EFRR dla Berlina. Jest finansowany ze środków funduszy strukturalnych i środków kraju związkowego Berlina.

Program wspiera np. w ramach ponadgranicznej współpracy klastrów m. in. partnerstwo sieciowe PHOENIX, które

wystartowało 1 września br. Jego celem jest wsparcie budowy sieci badawczej i rozwojowej między berlińskimi podmiotami ze świata nauki i przemysłu oraz organizacji partnerskich w regionie stołecznym Polski w dziedzinie technologii optycznych. Funkcjonalny podział infrastruktury badawczej oszczędza nie tylko koszty, ale podwyższa szansę ponadkrajowej sieci przy składaniu wniosków o europejskie środki wsparcia. Poza tym projekt pozostaje otwarty dla regionów Partnerstwa-Odra.

PHOENIX sięga do treści i wyników zakończonego projektu INTERREG-IV-C KnowMan, w którym udział brał również Berlin. Wiedza zdobyta w ramach KnowMan i opracowana w „Naukowym atlasie technologii optycznych” jest wykorzystywana przez PHOENIX przy rozbudowie ponadkrajowych sieci badawczych.

Przykład ten pokazuje innym projektom, w jaki sposób różne instrumenty wsparcia EFRR mogą być połączone, aby wspierać cele regionalnych strategii innowacyjnych w dziedzinie internacjonalizacji, jak w przypadku strategii inowacyjnej Berlina-Brandenburgii InnoBB. W nadchodzącym okresie finansowania EFRR istnienie inteligentnej strategii wyspecjalizowania jak InnoBB jest warunkiem do uzyskania zatwierdzenia programu operacyjnego i wypłaty środków europejskich.

Kontakt:

Barbara Staib | barbara.staib@senwtf.berlin.de

Wielkopolska kładzie nacisk na rozwój MŚP

Małe i średnie przedsiębiorstwa tworzą wiele innowacji

Wzmocnienie innowacji w regionie poprzez współpracę międzyregionalną było ważnym priorytetem w działaniach Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A. (FRIPWW) w bieżącym okresie budżetowym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Szczególną wagę FRIPWW poświęcił wspieraniu innowacyjnych MŚP oraz zapewnieniu odpowiednich instrumentów finansowania. Cenne doświadczenie dla województwa przyniósł udział w projekcie INTERREG IV-B-BSR JOSEFIN, w którym oprócz Wielkopolski zaangażowanych było pozostałych trzech partnerów, silnie powiązanych z regionem nadodrzańskim.

FRIPWW realizował również projekty przy wsparciu inicjatywy JEREMIE, który umożliwia państwom członkowskim UE wykorzystanie części krajowych funduszy strukturalnych do finansowania MŚP. Ponadto Fundusz wziął udział w unijnym projekcie badawczym na temat stosowania „voucherów wiedzy” celem zapewnienia transferu wiedzy.

Plany FRIPWW odnośnie przyszłego okresu budżetowego EFRE obejmują wzmocnienie współpracy z partnerami niemieckimi. Szczególnie interesującym zagadnieniem są nadal instrumenty finansowe dla firm innowacyjnych. Fundusz dołoży także starań w celu promowania transgranicznej wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami wspierającymi rozwój gospodarczy oraz przedsiębiorstwami z Niemiec i Polski. Jednym z takich przykładów jest obecnie współpraca w dziedzinie designu między Berlinem i Wielkopolską, którą województwo planuje nadal kontynuować przy wsparciu środków z EFRR. Celem projektu jest tworzenie partnerskich kontaktów pomiędzy berlińskimi projektantami oraz polskimi firmami, które służą wymianie doświadczeń i rozwojowi tudzież wzmocnieniu marek, produktów i usług.

Kontakt:

Krzysztof Leń | krzysztof.len@fripww.pl

Ankieta: Jak z Pana punktu widzenia można możliwie najefektywniej wykorzystać instrumenty polityki spójności UE w nadchodzącym okresie finansowania?

Michel-Eric Dufeil, Dyrektor Wydziału Niemiec i Holandii w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej Komisji Europejskiej

„Partnerstwo-Odra jest udanym przykładem transgranicznej współpracy, która dzięki zaangażowaniu mieszkańców wzdłuż Odry i środkom finansowania stworzyła wiele skutecznych projektów. Jednakże to właśnie słabo zaludnione regiony przygraniczne z coraz mniejszą ilością ludzi mają duży potencjał dla wspólnych inicjatyw. Obecnie chodzi o stworzenie warunków tej kooperacji w nowym okresie finansowania. Podstawę do tego stanowi strategia wzrostu UE „Europa 2020”.

Obok Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) do dyspozycji oddane zostały środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Poprzez skoordynowane i inowacyjne projekty mogłyby być one wykorzystane w następujący sposób. Po pierwsze wszystkie programy UE popierają „zmianę w kierunku gospodarki zmniejszającej emisję CO₂”, „poparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw” oraz „innowację i badania naukowe”. To daje w Polsce i Niemczech punkty zaczepienia dla ponadgranicznego, skoordynowanego wykorzystania środków. Brakuje nadal innowacyjnych projektów modelowych. Po drugie każdy region będzie rozwijał strategię innowacyjną, która będzie próbowała rozwiązać problemy socjalno-ekonomiczne w sposób długotrwały, jak czyni to z powodzeniem wspólna strategia innowacyjna InnoBB Berlina i Brandenburgii. Szczególnie przygraniczne regiony muszą się porozumieć, aby wyzwolić dotychczas niewykorzystane możliwości. Po trzecie instrument „zintegrowana, terytorialna inicjatywa” umożliwi wspieranie ponadkrajowych projektów. Środki z regionalnych programów EFRR mogą w tym celu być powiązane, jeśli będą odpowiednio przeznaczone na jedną terytorialną strategię między województwami i krajami związkowymi.

Okres budżetowy 2014–2020 wymaga wspólnej strategii rozwoju w regionie Odry, która wraz z EFRR umożliwi zrealizowanie projektów, które pomogą społeczeństwom po obu stronach Odry.“

Reiner Kneifel-Haverkamp, Dyrektor Referatu ds. Gospodarki UE i Polityki Finansowej w Ministerstwie ds. Gospodarki i Stosunków Europejskich Kraju Związkowego Brandenburgia

„Do tej pory programy INTERREG-IV-A wzdłuż Odry i Nysy stanowiły najważniejszą finansową podstawę polsko-niemieckiej współpracy. Województwo Wielkopolskie, kraj związkowy Berlin i duże części Meklemburgii-Pomorza Przedniego, Brandenburgii i Saksonii nie należą do obszarów wsparcia INTERREG A.

Dla rozległych bilateralnych projektów wszystkich regionów Partnerstwa-Odra – i poza nimi – są konieczne nowe założenia współpracy. Takim założeniem mogłoby być otwarcie lub silniejsze wykorzystanie programów operacyjnych EFRR lub EFS w przyszłym okresie finansowania. Już w bieżącej fazie rozporządzenia UE zezwalały na wsparcie odpowiednich projektów, w przypadku EFS są one wręcz narzucone. W polsko-niemieckiej współpracy były one jednak do tej pory prawie niewykorzystane. Dotyczy to EFS, z którego zarówno po stronie polskiej, jak i niemieckiej wspierane były tylko pojedyncze kooperacyjne projekty, a jeszcze bardziej EFRR, z którego do tej pory korzysta dla odpowiednich projektów kooperacyjnych tylko Berlin.

Możliwe tematy takiej nowej formy współpracy widzimy w dziedzinach badań naukowych i innowacji, wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw, energii odnawialnych, budowie miast, ochronie przeciwpowodziowej, edukacji, rynku pracy. Szczególnym wyzwaniem będzie rozwinięcie ze wszystkimi istotnymi partnerami nadającej się, łatwo dostępnej procedury wyboru projektu. Celowe wykorzystanie funduszy strukturalnych – także Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – może dać polsko-niemieckiej współpracy właśnie w regionie Odry nowy napęd i nadać jej nowy wymiar.

+++ TEMAT WYDANIA: OKRES WSPARCIA FINANSOWEGO UE 2014 – 2020 +++

Ankieta: Jak z Pana punktu widzenia można możliwie najefektywniej wykorzystać instrumenty polityki spójności UE w nadchodzącym okresie finansowania?

Dr Piotr Żuber, Dyrektor Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego RP

„W okresie 2014-2020 wciąż będzie możliwe realizowanie działań współpracy pomiędzy partnerami z Polski i Niemiec, współfinansowanych ze środków UE, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania te będą obejmowały projekty realizowane w ramach programów obu celów przyszłej polityki spójności (PS), czyli Europejskiej Współpracy Terytorialnej, jak i celu „inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”. Należy jednak pamiętać, że jedną z kluczowych zasad przyszłej PS będzie koncentracja tematyczna, czyli jej działania i inwestycje będą musiały charakteryzować się europejską wartością dodaną i być zgodne z priorytetami strategii „Europa 2020”. W praktyce oznacza to, że również wspólne działania partnerów polsko-niemieckich powinny stanowić instrument dla realizacji celów unijnych. W celu przeprowadzania komplementarnych i spójnych interwencji finansowanych ze środków przyszłej polityki spójności, niezbędne wydaje się zapewnienie odpowiedniego systemu koordynacji działań z zakresu współpracy przeprowadzanych na granicy polsko-niemieckiej, w tym ustalenie wspólnych tematów wsparcia.

Warto zauważyć, że dialog na poziomie administracji krajowej i regionalnej Polski i Niemiec został już zapoczątkowany. W ramach przeprowadzonych dotychczas rozmów roboczych obie strony zgadzają się, iż wspólne działania polsko-niemieckie w ramach EFRR powinny skupiać się na zagadnieniach związanych przede wszystkim z innowacyjnością, badaniami i rozwojem, ochroną środowiska czy też wzmacnianiem konkurencyjności MŚP. Liczymy, że w przyszłej perspektywie finansowej działania współpracy zyskają na popularności oraz zainteresowaniu beneficjentów, gdyż przynosząc wiele dodatkowych korzyści dla zaangażowanych stron, stanowią one także dodatkowe narzędzie do realizacji potrzeb i celów krajowych oraz regionalnych.“

Dr Maciej Zathey, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego

„Rozwój współpracy transgranicznej jest jednym z istotnych wyzwań stojących przed Województwem Dolnośląskim. Fakt ten jest podkreślony w aktualizowanej obecnie Strategii Rozwoju Województwa 2020, gdzie wśród dziesięciu obszarów interwencji wymienia się Obszar Transgraniczny oraz Obszar Doliny Odry. Samorząd Województwa Dolnośląskiego ma do tej pory bardzo dobre doświadczenia współpracy z przygranicznymi landami niemieckimi, zarówno z Brandenburgią jak i Saksonią. Realizowaliśmy bądź realizujemy wspólnie projekty współfinansowane z EFRR m. in. z zakresu instrumentów inżynierii finansowej (JOSEFIN), efektywnego zarządzania wiedzą w parkach technologicznych (KnowMan) czy też sieci współpracy klastrów (CLUSTRAT). W tę współpracę zaangażowane są nie tylko władze samorządowe, ale też regionalne instytucje otoczenia biznesu, jednostki naukowe oraz sektor przedsiębiorstw. Mamy nadzieję, że przyszła perspektywa finansowa pozwoli na rozwinięcie współpracy w wymienionych dziedzinach i realizację nowych, partnerskich projektów. W szczególności widzimy w EFRR szansę na projekty wspierające internacjonalizację klastrów, których już kilkanaście działa na Dolnym Śląsku, w mniej lub bardziej sformalizowanej formie. Chcielibyśmy aby te powiązania w naturalny sposób się rozwijały – od inicjatyw lokalnych i regionalnych po międzynarodowe, bo w takim wymiarze widzimy naszą przyszłą, dobrze rozwijającą się i nowoczesną gospodarkę.

Kluczowym obszarem współpracy pozostanie zapewne energetyka, w szczególności efektywność energetyczna, wykorzystanie OZE oraz innych zasobów energetycznych. Innym potencjalnym obszarem współpracy polsko-niemieckiej jest kwestia dostępności transportowej, w tym stworzenia wspólnej oferty w ruchu kolejowym oraz rozbudowy infrastruktury kolejowej i drogowej.“

+++ CO NOWEGO W PROJEKTACH +++

ICT – Współpraca z Polską – połączenie kreatywnych potencjałów

Ścisłejsze połączenie lokalizacji ICT Berlin-Brandenburgia z Polską – to cel projektu, który zainicjował klaster ICT/Media/Gospodarka Kreatywna Berlina-Brandenburgii. Projekt jest finansowany ze środków EFRR i środków krajowych z berlińskiego programu „Tworzenie Sieci w Europie Środkowej i Wschodniej“.

Mikrochipy są dziś wykorzystywane w dziedzinie kontroli i bezpieczeństwa

Punktem wyjścia projektu są obszary tematyczne „Bezpieczeństwo dla i z IT“ oraz „e-Health“. Zaplanowana jest współpraca z Mazowieckim Klastrem ICT w Warszawie, Wielkopolskim Klastrem ICT oraz Klastrem Informatycznym SynergIT, ze Wspólnotą Wiedzy i Innowacji w Zakresie Technik Informatycznych i Komunikacyjnych we Wrocławiu oraz Pomorskim Klastrem ICT z Gdańska.

Centralnym punktem jest nawiązanie kontaktów zarówno na płaszczyźnie organizacji klastrowych w Berlinie-Brandenburgii i Polsce, jak i między chcącymi nawiązać współpracę przedsiębiorstwami. Tematyczne warsztaty mają służyć wzajemnemu poznaniu się i rozwojowi konkretnych pomysłów do współpracy. Zaplanowane są również wizyty wybranych instytucji w Polsce, szczególnie projektów modelowych i przykładowych użytkowników IT, np. szpitali, central zarządzania ruchem, elektrowni, lotnisk itd. Aby wesprzeć założycieli firm IT, projekt przewiduje również polsko-niemieckie spotkanie start-upów.

Projekt powinien dotrzeć przede wszystkim do młodych firm i założycieli firm z branży ICT. Berlin stał się europejskim centrum gospodarki internetowej i zdaniem wielu obserwatorów w międzyczasie wyprzedził rangą Londyn. Spojrzenie założycieli i młodych firm IT z całej Europy skierowane jest na Berlin. Także ze strony Polski, która dysponuje bardzo dynamicznym rynkiem IT, widać duże zainteresowanie. Ważnym celem projektu jest uczulenie przedsiębiorstw Berlina-Brandenburgii już przy ich powstawaniu na możliwości kooperacji z polskimi partnerami i jednocześnie informowanie polskich założycieli firm o możliwościach w Berlinie.

Kontakt:

Justina Siegmund-Born | justina.siegmund-born@berlin-partner.de

Konferencja „Design Driven Innovation“ w Poznaniu

Kwestie dotyczące designu mają bardzo często do czynienia ze strategią przedsiębiorstw – a współpraca ze studium designu może prowadzić przedsiębiorstwo do nowych rozwiązań z nieoczekiwanym zyskiem, z nowym ukierunkowaniem przedsiębiorstwa włącznie. Zobrazowały to liczne przykłady w trakcie polsko-niemieckiej konferencji designu 24 października br. w Poznaniu. Concordia Design z Poznania i Międzynarodowe Centrum Designu z Berlina (IDZ) zaprosiły z tej okazji do Wielkopolski przedsiębiorstwa, designerów i architektów.

Dwunastu przedstawicieli wiodących kreatywnych studiów designu i przedsiębiorstw z Berlina i Polski przedstawiło przed blisko setką polskich fachowców, wspólnie rozwinięte, strategiczne procesy designu i wynikające z nich konsekwencje. Szczególne zainteresowanie wśród uczestników wywołało studium przypadku berlińskiej agencji Dan Pearlman, która w ciągu roku rozwinęła wraz z założycielami firm projekt etycznej marki handlowej COEO.

Dużym oddźwiękiem odbił się również przykład firmy z tradycjami Domus Licht. Małe przedsiębiorstwo dało pier-

wotnie zlecenie berlińskiej agencji Design-agentur e27 na stworzenia lampy. Współpraca doprowadziła do całkowitej przebudowy wizerunku przedsiębiorstwa oraz nowego asortymentu produktów, które doprowadziły do nieoczekiwanego sukcesu rynkowego.

Konferencja designu w Poznaniu

„Przykłady pokazują, że stałe wprowadzenie procesów designu do strategicznych decyzji może być bardzo korzystne dla przedsiębiorstw każdej wielkości“ posumował lider projektu IDZ Ake Rudolf. „Wiele berlińskich designerów dysponuje dużym doświadczeniem i jako strategiczni partnerzy mogą oni dać ważne impulsy. Wierzmy, że w Polsce drzemie duży potencjał na tego typu partnerstwa“.

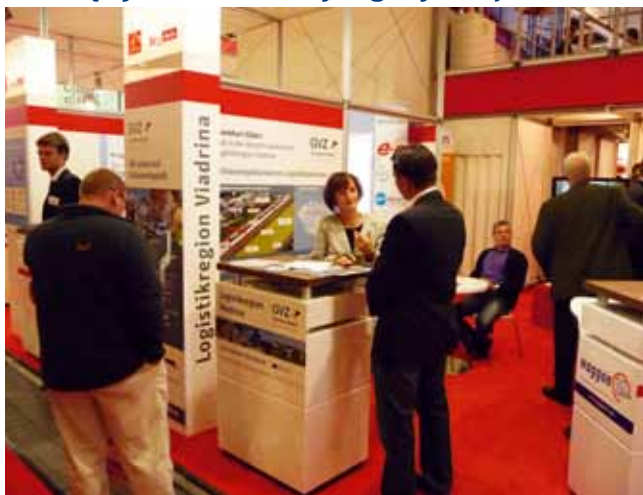
Kontakt:

Ake Rudolf | ake.rudolf@idz.de
Agnieszka Marcinićzyk | agnieszka.marcinczyk@pro-design.com.pl
Dalsze informacje: www.berlin-wielkopolska.eu

+++ CO NOWEGO W PROJEKTACH +++

Investor Center Ostbrandenburg przedstawia analizę rynku dla branży logistycznej

Stoisko projektu „Region logistyczny Viadrina” na targach Innotrans 2012

Pod przewodnictwem Investor Center Ostbrandenburg partnerzy projektu INTERREG-IV-A „Region logistyczny Viadrina” sporządzili analizę rynku branży logistycznej w polsko-niemieckim obszarze gospodarczym.

Analizowano w niej istniejącą ofertę logistycznych świadczeń oraz potrzeby i życzenia spedytorów w regionie. „Nasza analiza wykazała, że duża siła i potencjał regionu istnieją szczególnie w funkcji intermodalnego logistycznego węzła między Wschodnią a Zachodnią Europą. Oczywiście istnieją również

możliwości poprawy z punktu widzenia spedytorów, np. przy rozwoju logistycznej oferty produktów”, wyjaśnia lider projektu Dirk Kommer. Na podstawie pozyskanych wyników partnerzy projektu chcą teraz wspólnie rozwinąć nowe oferty logistyczne i kooperacyjne.

Ważnym elementem współpracy między partnerami było przeprowadzenie szeregu działań, których najważniejszym celem było wsparcie połączenia branż nie tylko w regionie, ale przede wszystkim poza nim. Do działań tych zaliczyć można regularnie organizowane spotkania przedsiębiorców, tematycznie przygotowane warsztaty, spotkania partnerów w sieci we Frankfurcie nad Odrą, Jeleniej Górze i w Słubicach oraz wspólne stoisko na targach branży logistycznej Innotrans tego roku w Berlinie.

Na zaproszenie partnerów projektów, w celu wsparcia rodzącej się współpracy, w listopadzie br. gościła w regionie włoska delegacja przedsiębiorców.

Jednym z celów projektu, którego finansowanie zaplanowane jest do sierpnia 2014 r., ważne jest wspieranie: logistycznego know-how, wydajności znajdujących się na polsko-niemieckim obszarze gospodarczym logistycznych usługodawców oraz ponadgranicznej kooperacji.

Kontakt:

Dirk Kommer | kommer@icob.de

Dalsze informacje: www.logregion-viadrina.eu

+++ PRZEGLĄD TERMINÓW +++

„Wieczór Parlamentarny” w Warszawie

Następne ważne spotkanie Okrągłego Stołu Komunikacyjnego Partnerstwa-Odra odbędzie się 12 lutego 2013 r. w Warszawie. „Wieczór Parlamentarny” ma spowodować zintensyfikowanie dialogu polityki i administracji na szczeblu narodowym.

Celem jest zabieganie o lepsze połączenia komunikacji kolejowej między Polską a Niemcami oraz wsparcie wzajemnego zrozumienia dla warunków ramowych współpracy.

Kontakt:

Kai Dahme | kai.dahme@vbb.de

Skyline w Warszawie

+++ STREFA PARTNERSTWA +++

Gratulujemy narodzin potomstwa!

Julita Miłosz, Dyrektor Wydziału Współpracy Międzynarodowej Województwa Zachodniopomorskiego, z którą wiąże nas wiele lat współpracy w ramach Partnerstwa-Odra, została na początku roku po raz pierwszy mamą.

Gratulujemy serdecznie z okazji narodzin córeczki i życzymy wszystkiego najlepszego w nowej roli!

Kontakt:

Julita Miłosz | jmilosz@wzp.pl

+++ STREFA PARTNERSTWA +++

Pożegnanie Władysława Husejko

Z głębokim żalem żegnamy Władysława Husejko. Był Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego zmarł we wrześniu w wieku 60 lat po długiej i ciężkiej chorobie. Przez ponad 20 lat był działaczem administracji samorządowej i publicznej – w latach 2008–2010 marszałek województwa zachodniopomorskiego, w latach 2006–2008 wicemarszałek.

Polsko-niemiecka współpraca w regionie przygranicznym była dla Niego zawsze bardzo ważna, ponieważ był głęboko przekonany o tym, że jest ona niezbędna dla gospodarczego rozwoju regionu. Był jednym z pionierów sieci innowacyjnej Baltic-Net-PlasmaTec, która jest dzisiaj wiodącą siecią technologii plazmowej w Europie Północnej. W 2008 r. zainicjował współpracę naukową w ramach Partnerstwa Odra. Będzie nam Go brakowało.

Kontakt:

Julita Miłosz | jmilosz@wzp.pl

+++ IMPRESSUM +++

Administracja Senacka ds.
Gospodarki, Technologii i
Badań Naukowych

Administracja Senacka ds. Gospodarki, Technologii i Badań Naukowych
Referat Współpraca Europejska i Międzynarodowa
Martin-Luther-Straße 105 | 10825 Berlin
Telefon: +49 30 9013-0 | Fax: +49 30 9013-8528
www.senwtf.berlin.de

Osoba kontaktowa SenWTF | Partnerstwo-Odra:

- Barbara Staib | e-mail: barbara.staib@senwtf.berlin.de
Telefon +49 30 9013-8111

Ze wsparciem zewnętrznego Network-Management inicjatywy

Partnerstwo-Odra:

- B.&S.U. Beratungs- und Servicegesellschaft Umwelt GmbH, Berlin
- Infrastruktur & Umwelt, Potsdam
- blue! advancing european projects GbR, Freising

Newsletter oraz portal Partnerstwo-Odra on-line:

www.oder-partnerschaft.eu

Redakcja:

Eva Zieschank | e-mail: e.zieschank@the-blue.net

Layout:

eye-solution GmbH · consulting & marketing | www.eye-solution.de

© Grudzień 2012 | Wszelkie prawa zastrzeżone.

Zgłoszenie lub odwołanie abonamentu newslettera pod adresem:

www.oder-partnerschaft.eu/an-abmeldung_zum_newsletter.php

Wykaz zdjęć:

- Polityczne spotkanie na szczycie w Greifswaldzie © Kancelaria Kraju Mecklenburgii – Pomorze Przednie (str. 1)
- Artystyczne sople lodu © 4028mdk09, Wikimedia Commons, licencja CC-BY-SA-3.0 (str. 1)
- Brama Brandenburska © Berlin Partner/Scholvien (str. 2)
- Poznań – Katedra na wyspie Ostrów Tumski © Urząd Miasta Poznania (str. 2)
- Uroczystość inauguracyjna EUWT w Gorzowie © IGOB Wspólnota Interesów Kolei Berlin-Gorzów EUIG (str. 2)
- Cornelia Yzer © Landesbildstelle Berlin (str. 3)
- Dworzec graniczny w Zgorzelcu © Südstädter, Wikimedia Commons, licencja CC-BY-SA-3.0 (str. 3)
- Konferencja energetyczna we Wrocławiu © Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (str. 3)
- Wyświetlacz na peronie ©Thorsten Kohlisch (str. 4)
- Flaga UE © view7, fotolia.com (str. 5)
- Banknoty i monety euro © ElenaR, fotolia.com (str. 5)
- Symbole euro © ngaga35, fotolia.com (str. 6)
- Dr Piotr Zuber i Magdalena Zagrzejewska-Fiedorowicz © Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rzeczypospolitej Polskiej (str. 6)
- Wydajny mikroskop świetlny w laboratorium preparatyki © TU Berlin/Ruta (str. 7)
- © Werber Heiber, fotolia.com (str. 7)
- Michel-Eric Dufeil © Michel-Eric Dufeil (str. 8)
- Reiner Kneifel-Haverkamp © Reiner Kneifel-Haverkamp (str. 8)
- Dr Piotr Zuber © Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rzeczypospolitej Polskiej (str. 9)
- Dr Maciej Zathay © Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (str. 9)
- WLAN-Chipset © Thomaswm, Wikimedia Commons, opublikowane jako „public domain” (str. 10)
- Konferencja designu w Poznaniu © Saskia Nagel (str. 10)
- Stoisko na targach Innotrans 2012 © Investor Center Ostbrandenburg GmbH (str. 11)
- Skyline w Warszawie © DocentX, Wikimedia Commons, licencja CC-BY-SA-3.0 (str. 11)
- Władysław Husejko ©Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (str. 12)